

U Aluminij Industriji u Mostaru drugi po redu forum koji promiče jednakosti u društvu

Država mora učiniti više u borbi za društvo jednakosti, uključivosti i jednakih mogućnosti

Konferencija je bila organizirana u dvije sesije na kojima su renomirani stručnjaci iz društvenoga života, pravosuđa, gospodarstva i medija dali odgovore na mnoga pitanja, trasirajući tako put razvoja bosanskohercegovačkoga društva

DENIS KAPETANOVIĆ/PIXSELL

POD NAZIVOM EQUALITY FORUM događaj je prvenstveno imao za cilj odgovoriti na nekoliko, iz društvenoga kuta, strateški važnih pitanja, počevši od svih oblika ravnopravnosti različitih kategorija stanovništva, preko usporedbe standarda u BiH i Europskoj uniji i inkluzivnog društva pa do rješavanja problematike diskriminacije

Dario Pušić

“

Razgovaramo o jednakopravnosti svakoga čovjeka u BiH, bez obzira na naciju, vjeru, spol...

Jozo Pavković,
direktor i glavni urednik
Večernjeg lista BiH

“

Danas pravimo još jedan korak naprijed, ne samo za M. T. Abraham Group i Aluminij Industriju već i za cijelo društvo

Amir Gross Kabiri,
predsjednik M. T.
Abraham Group

“

Čestitam organizatorima 2. Equality Foruma - Večernjem listu i M. T. Abraham Group na viziji i predanosti cilju

Nevenko Herceg,
predsjednik Vlade
HNŽ-a

“

Jako sam sretan što o ovoj temi imamo dva panela u Mostaru, iz kojega novo Vijeće i Uprava pokušavaju poslati novu agendu

Mario Kordić,
gradonačelnik
Mostara

M. T. Abraham Group i Večernji list BiH, kao društveno odgovorne tvrtke koje svoje poslovanje planiraju i realiziraju uvažavajući potrebe i značaj svih žitelja Bosne i Hercegovine, jučer su u Aluminij Industriji u Mostaru organizirali drugi po redu forum koji promiče jednakosti u društvu, a na kojemu se govorilo o temi jednakopravnosti u svim segmentima i načinu poticanja društvenih promjena. Na dva panela naziva "Nejednakost, identificiranje i definiranje problema - pravni aspekti" i "Obrazovanje" sudjelovali su predsjednik M. T. Abraham Group Amir Gross Kabiri, ministar pravosuđa BiH Josip Grubeša, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH Sanela Prašović Gadžo, zamjenik predsjednika Gradskog vijeća Mostara Velibor Milivojević i ombudsman za ljudska prava u BiH Nives Jukić.

Pod nazivom Equality Forum ovaj događaj prvenstveno je imao za cilj odgovoriti na nekoliko, iz društvenoga kuta, strateški važnih pitanja, počevši od svih oblika ravnopravnosti različitih kategorija stanovništva, preko usporedbe standarda u BiH i Europskoj uniji te inkluzivnog društva pa do rješavanja problematike diskriminacije.

Odgovori na pitanja

Konferenciju je otvorio gradonačelnik Mario Kordić koji je naglasio kako je jako sretan što se ovakav događaj odvija upravo u Mostaru, gradu iz kojega posljednjih godinu i pol dana nova Gradska uprava i novo Gradsko vijeće pokušavaju poslati jednu novu agendu, novo ponašanje. Zahvalio je pritom Kabiriju koji se pokazao istinskim prijateljem Mostara, čovjekom koji osjeća i voli ovaj grad i sredinu, kao i Pavkoviću s kojim razgovara i promišlja o ovim temama te s kojim dijeli slične stavove kada su u pitanju jednakosti i prava.

Konferencija je zbog složenosti tematike bila organizirana u dvije sesije na kojima su renomirani stručnjaci iz društvenoga života, pravosuđa, gospodarstva i medija analizirali sadašnje stanje po pitanju problematike diskriminacije, ali i dali odgovore na mnoga pitanja, trasirajući tako put razvoja bosanskohercegovačkog društva koje ima aspiraciju postati dio velike obitelji suvremenih demokratskih europskih društava.

Prva od tema odnosila se na nejednakost, odnosno identificiranje i definiranje problema, pri čemu se dao odgovor na pitanje koje su skupine u društvu diskriminirane. Panelisti su također identificirali i nekoliko vrsta diskriminacije, od razlike u plaćama, preko "staklenog stropa" za određene skupine, isključivosti sektora pa do nesigurnog i neinkluzivnog okruženja na radnom mjestu. U kontekstu pozicije

*nastavak na
sljedećoj stranici*

TEMATSKJE CJELINE U završnim zaključcima istaknuto je nekoliko tematskih cjelina - od zakonodavstva i pitanja što je potrebno promijeniti do obrazovanja, odnosno uvođenja načela jednakosti u obrazovni sustav

KONFERENCIJA je bila organizirana u dvije panel-rasprave. Prva se rasprava odnosila na diskriminaciju u društvu, dok je druga bila posvećena obrazovanju

Equality Forum

mtabraham.com | vecernji.ba

Mta

VL

*nastavak s
prethodne stranice*

Bosne i Hercegovine u tematici zaštite svih skupina u društvu napravljena je i usporedba standarda BiH i Europske unije, pri čemu su analizirani i pravni aspekti problematike. Otvorene su i teme važećeg zakonodavstva koje zabranjuje diskriminaciju, kao i zakonodavstva kao djelomičnog rješenja, uz osvrt na učinkovitost zakona u usporedbi s drugim alatima.

S obzirom na značaj obrazovnog sustava u oblikovanju društva i njegove sposobnosti izgradnje inkluzivnih odnosa, druga sesija fokus je imala upravo na tematici obrazovanja, kao i jednakosti kao državne strategije, uz pitanje promicanja dugoročnih planova. Pritom su panelisti uputili na prednosti postojanja pokretača procesa i inkluzivnih organizacija i tvrtki te stavili naglasak na obrazovanje kao ključno sredstvo u borbi protiv nejednakosti. U završnim zaključcima istaknuto je nekoliko tematskih cjelina - od zakonodavstva i pitanja što je potrebno promijeniti, preko obrazovanja, odnosno uvođenja načela jednakosti u obrazovni sustav kao dijela strateškog plana pa do ključka kako promjena počinje u nama - naše osobne odluke mogu donijeti promjenu.

Važnost

Predsjednik M. T. Abraham Group Amir Gross Kabiri u svom se uvodnom obraćanju prisjetio prošle godine i vremena kada su pokrenuli inicijativu te kada su ga pitali zašto želi napraviti promjene. Kazao je kako im je pokušao objasniti da gradnja kulturnih organizacija traži vrijeme, a dokaz za to je upravo danas.

- Danas pravimo još jedan korak naprijed, ne samo za M. T. Abraham Group i Aluminij Industriju već i za cijelo društvo - kazao je on, dodavši kako među nama žive ljudi s razlikama, ali smo, naglasio je, svi ljudska bića, bez obzira na boju kože, nacionalnost, religiju ili spol.

- Upravo zbog toga želimo javno raspraviti tu temu. Želimo javno poručiti da razumijemo i da smo ovdje za sve one koji se osjećaju nejednakima. Kada govorimo o diskriminaciji, to je osobno. Onaj tko je diskriminiran osjeća to u sebi. Ne možemo uvijek razumjeti ljude koji se osjećaju diskriminirano, ali možemo govoriti za sve one koji nemaju tu mogućnost - kazao je Kabiri.

Zastupnica Prašović Gadžo navela je pak kako u BiH postoji, nažalost, niz oblika diskriminacije, a uputila je na primjere iz segmenta obrazovanja. Poručila je kako se stvari moraju mijenjati, odnosno društvo mora prepoznati svaki oblik diskriminacije.

Ombudsman Nives Jukić objasnila je kako Institucija ombudsmena ima dvojaku ulogu - promotivnu i zaštitnu. - Samo smo u prošloj godini imali 173 žalbe

DENIS KAPETANOVIĆ/PIXSELL

PANELISTI su dali odgovore na mnoga pitanja, trasirajući tako put razvoja bosanskohercegovačkog društva koje ima aspiraciju postati dio velike obitelji suvremenih demokratskih europskih društava

Amir Gross Kabiri,
predsjednik M. T. Abraham Group

Prihvatili smo zaposlenike iz svih društvenih slojeva i svi oni su jednaki

Kao prvo, u svakodnevnom životu ne vidim nikakvu diskriminaciju. Da budemo načisto, ovdje u mojoj tvrtki svi su jednaki. Prihvatili smo zaposlenike iz svih slojeva društva, bez ikakve diskriminacije na vjerskoj, nacionalnoj ili pak spolnoj osnovi. Moram reći kako je, zapravo, zakon u BiH, iako nisam baš najbolje razumio jezik, prilično jasan kada je u pitanju diskriminacija u BiH. To je za mene bilo iznenađenje kad sam prvi put stigao ovdje, ali mislim da je provedba, ponajviše u korporativnom svijetu, nešto na što se mora usmjeriti više pozornosti. Uvijek za primjer uzimam Izrael, gdje je to također bio proces koji je trajao od 10 do 15 godina kako bismo došli do ove točke. Zato ne možemo očekivati da se promjene dogode brzo. Moramo najprije ući u proces, a potom kako ste rekli, ako vidim diskriminaciju, volio bih biti u mogućnosti da kroz nekoliko godina dođem ovdje i kažem, postigli smo to - nema više diskriminacije. Mi smo u procesu i mislim da postoje vrlo dobre mogućnosti da ćemo to i postići, jer vidim prihvaćanje i volju za promjenama. Također, vidim volju da BiH postane dijelom Zapada i EU-a. Mi ne možemo diktirati ljudima što da rade, što da osjećaju i kako da reagiraju. Možemo samo rasvijetliti stvari koje nas muče kao ljudska bića. Svaka se osoba na neki način osjeća diskriminiranom. Ne možemo uvijek razumjeti, čuti i slušati ljude koji ne govore. Mi smo ovdje kako bismo pokušali govoriti i govorimo za one koji to nisu u mogućnosti, za one koji nisu dovoljno hrabri govoriti ili ne žele govoriti jer im to može nauditi na radnom mjestu ili u postizanju ciljeva u životu. Mislim da iza rasprave o tehničkim i legalnim aspektima moramo više raspravljati o društvu. Ovdje smo kako bismo pružili snagu onima koji ne mogu govoriti. U našoj administrativnoj zgradi menadžmenta većinu zaposlenika čine žene. Jedini razlog je što su one dobre u tome što rade. Nema drugih razloga. Što se tiče zadovoljstva naših radnika, činimo sve što je u našoj moći da ih učinimo sretnima, sve dok doprinose tvrtki. Što znači, ako tvrtka raste, i oni rastu u isto vrijeme.

U MOJOJ administraciji većinu čine žene, ali ne zbog toga što su žene, nego što su dobre u tome što rade. I to je jedini razlog. Drugih nema

Nives Jukić,
ombudsman za ljudska prava BiH

Žrtve diskriminacije najčešće i ne traže zaštitu, a jedan od glavnih razloga je strah

Institucija ombudsmana neovisni je mehanizam za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, radi sukladno pariškim načelima i pokriva sve oblasti ljudskih prava. Zakonom o zabrani diskriminacije, koji je donesen još 2009. godine, središnja institucija za zaštitu od diskriminacije upravo je naša. Tko god smatra da je žrtva diskriminacije, može nam se obratiti i zatražiti pomoć. Nažalost, s druge strane, nije sve diskriminacija. Svaka nepravda, a njih je jako puno, nije diskriminacija, i to je prvi problem jer imate puno jači osjećaj kako ste diskriminirani, ali zapravo niste. Nejednak tretman osobe ili skupine osoba različitih od drugih postoji kada taj različiti tretman nema objektivna ili prihvatljiva opravdanja kada nema legitiman cilj. I tu je riječ o diskriminaciji. Vrlo je važno naglasiti kako je u tom slučaju teret dokazivanja na odgovornoj strani, a za žalitelja je dovoljno samo učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije. Naš postupak je besplatan. Kod žalbi se vrlo često, već u postupku istraživanja, otklone uzroci koji dovode do moguće diskriminacije i slučaj završava pozitivno te ne donosimo veliki broj preporuka. Nažalost, žrtve diskriminacije najčešće i ne traže našu i sudsku zaštitu. Zašto? Jedan od prvih razloga je strah. Kada je riječ o diskriminaciji, istaknula bih mobbing. Nažalost, pomoć se traži kada je radno ozračje već toliko loše i narušeno da je potrebna i sudska zaštita. Kada govorimo, primjerice, o radu nedjeljom, kazala bih kako takav rad treba biti primjereno plaćen, kao i onaj blagdanima... Kako naša preporuka nije izvršna isprava, a sudska odluka jest, nekada odmah stranku upućujemo na sud. U BiH se, nažalost, ljudska prava ne štite dovoljno. Mi imamo dvojak u ulogu - promotivnu - zagovaramo promjene u društvu. Naša razmišljanja moraju biti sukladna međunarodnim standardima. Za početak, rekla bih, potrebno je puno više rada na analizama presuda Europskog suda za ljudska prava. Naša druga uloga jest rad na konkretnim predmetima i žalbama, godišnje imamo oko 5000 predmeta, ima ih sigurno i više, samo se zbog raznih razloga ne traži naša pomoć.

KADA je u pitanju mobbing, pomoć se, nažalost, traži kada je radno ozračje već toliko loše i narušeno da je potrebna i sudska zaštita

Velibor Milivojević,
zamjenik predsjednika Gr
vijeća Mostara

Moramo puno raditi na odgo djece i promoci pozitivne stva

Moje mišljenje je da smo mi u Bosni i Hercegovini podijeljeni na razne tabore, zatvorene cjeline i bilo kakav iskorak mimo toga doživljava se kao moguće ugrožavanje jednih od drugih. Problem manjina je velik, ali smatram da se sve može riješiti razgovorom odnosno otvaranjem tema, koje su možda i bolne, ali se samo tako može doći do rješenja. Političari i mediji su spona koja može promijeniti sliku društva nabolje. Ušavši u politiku iz zdravstva na neki sam način preuzeo veliki teret na sebe upravo jedne skupine naroda koji je u određenom trenutku u Federaciji BiH doživio nepravdu i bio diskriminiran i u stalnoj vrsti borbe. Svi koji se na neki način osjećaju diskriminiranima, oni koji su malobrojni, koji drukčije misle ili se odijevaju, svugdje u svijetu mogu imati problem. U BiH, "zemlji čuda", vjerojatno je sve izraženije. Hercegovačko-neretvanska županija je 2020. i 2021. godine trebala usuglasiti Ustav s Ustavom BiH gdje su i Srbi postali konstitutivan narod. I počeli smo svi drukčije razmišljati i vidjeli da "ne boli". Smatram da ćemo u vremenu koje slijedi učiniti društvo boljim, ali prvenstveno kroz razgovor i dijalog. U 30-godišnjem razdoblju trebali smo kao društvo uraditi puno više. Bojim se da smo ostali zarobljeni ne samo u tom vremenu otprilike trideset godina nego